

Driemaandelijks - Cursusjaar 2002-2003- Afgiftekantoor: 8800 Roeselare

centrum gregoriaans

Doodmoe maar voldaan

Jullie kennen dat gevoel. Het doet denken aan de dagen die we als kind aan zee doorbrachten: vol hoop en verwachting naar het strand, dan spelen tot we d'r bij vielen, snel boterhammen bestrooid met zand verorberen, dan naar huis en in de wagen indommelen met zand tussen de tenen en billen. Wel, zo moe maar vooral voldaan voelde ik mij na de laatste cursusdag. Een drukte van jewelste rond het aperitief, de anderhalf uur durende intense evaluatie, de Eucharistie en de afscheidsreceptie. En tussendoor alle cursisten aansporen om vooral door te gaan met de studie! Maar die sfeer... die sfeer is zo weldadig ... als het eindpunt van een vermoeiend studiejaar ... waarin iedereen slaagde.

Onze algemene indruk bij de evaluatie was dat de tevredenheid groot is. Een opsteker voor onze docenten die dit jaar met een vernieuwde pedagogiek van wal staken: de cursus zo geven dat de cursist op het einde het gevoel heeft dat hij al iets kent en verlangt naar meer. Opnieuw gaf de evaluatie een massa tips, waarover de ganse ploeg zich op de tweede Pinksterdag een dagje zal bezinnen aan de oevers van de Leie in Afsnee. Het is op die wijze, dat de cursus door de jaren heen uitgroeide tot een unieke opleiding, een ware school voor Gregoriaans.

De namiddag van de slotdag werd volledig besteed aan de generale repititie voor het hoogtepunt, de afsluitende Eucharistieviering. Voorganger Joris Backeljauw wakkerde het vuur in ons nog eens extra aan, door enkele diepe beschouwingen over het Vuur rond de kaars die de cursisten aan de vereniging schonken en rond het Evangelieverhaal van het Levend Water.

De kaars zal vanaf volgend jaar de Completen luister bijzetten. De poging om de Completen te laten uitgroeien tot een ruimte van ontmoeting, innerlijke rust en stilte werd door cursisten immers positief ervaren, en de open gesprekken daarover tijdens de evaluatie zullen dit nog verfijnen. Nadat Ronny Plovie het orgelpunt had gezet achter deze heerlijke Eucharistie, kwamen we met vrienden en kennissen tot rust en keuvelden we bij een drankje na over het goede van de voorbije cursusdagen. De riem is losgezet, maar niet voor lang, want voor volgend jaar zouden we graag opnieuw evenveel eerstejaars halen (dit jaar 28!). En net als de studie Gregoriaans gaat ook dat niet vanzelf. Maar als iedereen helpt, dan komen we er wel. **Wees ook jij onze ambassadeur!!!**

Wim Criel

DATA VAN DE CURSUSSEN 2002-2003

CURSUS 1A		
namiddag:	2002: 23/11, 14/12	2003: 18/1, 15/2, 15/3
voormiddag:	2002: 30/11	2003: 11/1, 25/1, 22/2, 22/3
volledige dag:		2003: 29/3
CURSUS 1B		
volledige dagen:		2003: 22/2, 22/3, 29/3
CURSUS 2 & 3		
volledige dagen:	2002: 23/11, 14/12	2003: 18/1, 15/2, 15/3, 29/3
PRAKTIJKSESSIE (CURSUS 2 & 3)		2003: 08/02 (volledige dag)
PRAKTIJKSESSIES VOOR AFGESTUDEERDEN		
volledige dagen	2002: 7/12	2003: 11/1, 8/2

NB.: dankzij de hulp van een goede sponsor is de praktijksessie voor cursus 2 en 3 inbegrepen in de cursusprijs, én kunnen wij de prijs voor de praktijksessies voor afgestudeerden op 12 EUR per dag houden.

De Psalmendag

ZATERDAG 4 MEI 2002

Voor cursisten en oud-cursisten en een buitenkans voor alle liefhebbers van het gregoriaans. Op het getouw staat een Psalmendag in twee prachtige Antwerpse gebouwen: het Rockoxhuis, de woonplaats van binnenburgemeester en vriend van Rubens, Rockox, uit de Gouden Eeuw van de Scheldestad, en de Keizerkapel aan de overzijde van deze aloude Antwerpse straat. Omkadering en programma moeten de vrienden van het gregoriaanse boeien. De Antwerpse afdeling van de Vlaamse bank KBC strooide zijn gastvrijheid rijkelijk uit om in prettige omstandigheden te zingen en samen te zijn.

Op zaterdag 4 mei geven Joris Backeljauw o.p., docent Liturgie aan het Centrum Gregoriaans, en Jaak Pauwels in Antwerpen hun seminarie over de psalmen in het Rockoxhuis, Keizerstraat 12, 2000 Antwerpen. Priester Jaak Pauwels is vormingsmedewerker in het bisdom Gent en sinds 1993 ziekenhuispastor in AZ Middelaars in Sint-Niklaas.

Tachtig procent van wat wij zingen komt uit de psalmen. De psalmen zijn geschreven over een periode van 700 jaar. De dag wordt begonnen met een antifoon en psalm om dan 's middags een tweede psalm met antifoon te zingen. Op het einde van de namiddag volgen de tweede psalm met antifoon en zo mogelijk de Completen. De psalmen worden in het Latijn gezongen. Zij zullen inhoudelijk in de loop van de dag behandeld worden.

De dag start om 8.30 u. en sluit met de viering van de Completen om 16.30 u.

Practisch: leslokaal Rockoxhuis, Keizerstraat 10, 2000 Antwerpen, inschrijvingsprijs: 30 euro. Er zijn broodjes voorzien, een koffiepauze en studiemateriaal.

Alle cursisten zijn welkom. Info bij Myriam Van den Hauten (03/449.43.15) en inschrijven door storting van 30 euro op rekening 890-0144155-44 van het Centrum Gregoriaans met vermelding: "psalmen - de naam van de deelnemer".

Ons netwerk groeit

Drie gregoriaanse koren melden met plezier hun bestaan aan de cursisten en oud-cursisten van het Centrum Gregoriaans en de lezers van deze nieuwsbrief.

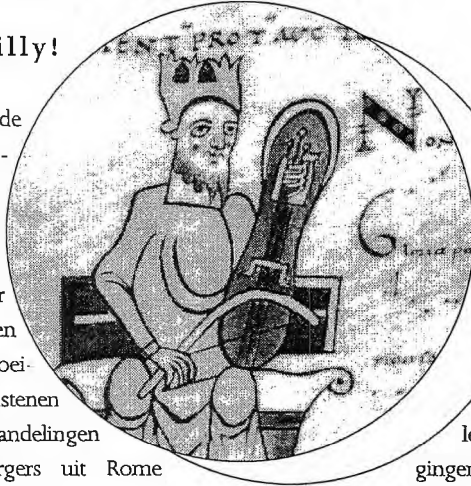
- * "Het Gregoriaans Ensemble" uit Izegem onder de leiding van Miel Roselle, Roeselarestraat 271 8870 Izegem, tel.051/30.12.81. Dit koor is een hergeboorte van het koor "Schola Cantorum Cantemus Domino" of Franciscaner Koor dat het daglicht zag in 1957. Het koor zingt het gregoriaans op de klassieke manier, meldt Jean-Pierre Exter (jaar 2 Drogen).
- * "Het Klein Koor" uit Kuurne onder de leiding van Walter Deroo, Boudewijnstraat 88 8520 Kuurne, tel. 056/71.91.01. Walter Deroo is de tweede dirigent van het Kortrijkse koor "Laudate Dominum".
- * "Sint-Gummarus" uit Lier onder de leiding van Christian Van Looy, Fr. Boogaertslaan 29, 2500 Lier, tel. 03/489.34.21. Het koor werd opgericht in 1975 door Jos Van Looy. Momenteel zingen 20 mannelijke zangers samen. Het koor is niet-parochiegebonden alhoewel gerepeteerd wordt in St.-Gunmarus en de vieringen van de hoogdagen daar verzorgd worden.

Hoe joods is mijn gezang?

We zitten met zijn allen en met genoeg tot over de oren in de gregoriaanse beweging. Een opfrissing van wat ons bindt is toch midden dat enthousiasme op zijn plaats. Willy Schuyesmans vergast je gedurende vier nieuwsbrieven op een gebalde geschiedenis van het gregoriaans. Om jouw plankvastheid te verhogen.

Hier gaat Willy!

Het merendeel van de ontstaan in de jooddenken dat het gregoriaans. En toch is dat langdom mag dan wel in godsdienst daar Rome. Dat was een christendom groeiechter ook dat christenen overtroffen. In de Handelingen maar de wereldburgers uit Rome gale psalmzingen uit de vaak ondergrondse diensten. Daar hoorde je geen woord Aramees meer. De breuk met Jeruzalem leek compleet. Pas in de vierde eeuw duikt het psalmzingen weer op. Gek genoeg niet uit joodse hoek, maar onder invloed van Egyptische en Palestijnse monniken. Geleidelijk aan worden hun gezangen ingevoerd bij de christelijke vieringen. Eerst nog ondergronds in de catacomben, maar vanaf 313 - nadat het christendom van Constantijn een keizerlijk duwtje in de rug had gekregen - werd het steeds populairder. Hoe die melodieën precies klonken, weten we niet. Wel brachten ze de toch al emotioneel aangelegde kerkvader Augustinus behoorlijk van zijn melk. Hij die in zijn jeugd vooral gehouden had van de wulpse dansmuziek in de bordelen, smolt weg bij het horen van dit prille gregoriaanse gezang en schreef erover in zijn Belijdenissen: "Hoe weende ik bij uw lofliederen en gezangen, heftig geroerd door de lieflijk klinkende stemmen van uw Kerk! Die stemmen stroomden mijn oren binnen en de waarheid druppelde helder in mijn hart en vrome aandoeningen welden daaruit op, en mijn tranen stroomden en dat deed mij goed". Wat hij precies te horen kreeg, zullen we nooit weten. Maar ik stel me graag voor dat het min of meer klonk als de Melkitische psalmgezangen die Marie Keyrouz op een van haar cd's laat horen.

gregoriaanse gezangen is gebaseerd op psalmtteksten. Psalmen zijn se traditie en bovendien predikte Christus bij de joden. Dus zou je riyaans wel uit de psalmgezangen in de synagoge gegroeid zal zijn. niet zeker. Sterker zelfs: het is erg onwaarschijnlijk. Het christen-Palestina ontstaan zijn, een gewiekste Paulus haalde de nieuwe binnen de kortste keren weg en verplaatste zijn zwaartepunt naar meesterlijke zet, want in de navel van de toenmalige wereld kreeg kansen die het in Jeruzalem nooit zou hebben gehad. Het betekende van Griekse en Romeinse komaf al gauw de joodse christenen in aantal lees je nog hoe beide strekkingen een robbertje vochten om de macht, gingen uiteindelijk met de pluimen lopen. Tegelijk verdween ook het synagogaal psalmzingen uit de vaak ondergrondse diensten. Daar hoorde je geen woord Aramees meer. De breuk met Jeruzalem leek compleet.

Willy Schuyesmans

Terugblik

Op 15 december 2001 was de abdij van Drongen, onze traditionele honk, volzet. De zangbeurten 1 en 2 verschoven daarom naar de abdij van Grimbergen. Een uitstekende idee, oordeelden de cursisten. De accommodatie was voortreffelijk en de sfeer feestelijk. Frans Mariman, onvermoeibaar als steeds, koos voor misgezangen van de Advent. Zij werden ontleed en gezongen om een neomodieuze wijze. De deelnemers van zang 2 kregen hetzelfde menu, zij het met tractuli en offertoria. Wie present was concludeerde; de afwezigen hadden ongelijk...

Willy Vekeman

Agenda

- 1/4 18.00 u. Antwerpen, St-Paulus: Schola Gregoriana Antwerpen. Gregoriaanse Vestpers. E-mail: cantabo(at)advalvas.be
- 7/4 16.00 u Izegem, H. Familie Bosmolens: Cum Jubilo Watou. Vespers. (057/20.01.73)
- 7/4 10.00 u. in de O.L.Vrouwekerk van Kortrijk - Mis: Quasimodo.
- 4/5 11.00 u. St.-Jan-ter-Biezen: Cum Jubilo Watou. Mis.
- 5/5 10.00 u. in de O.L.Vrouwekerk van Kortrijk - Mis: Vocem jucunditatis.
- 9/5 10.00 u. in de L.L.Vrouwekerk van Kortrijk - Radiomis: Viri Galilaei.
- 17/5 Ieper: Cum Jubilo Watou. Auditie, vredesconcert.
- 19/5 18.00 u. Antwerpen, St.-Paulus; Schola Gregoriana Antwerpen. Gregoriaanse vespers.
- 26/5 17.00 u. Voormezele: Cum Jubilo Watou. Pontificale Hoogmis na Bloedprocessie.
- 30/6 10.00 u. Brussel, St.-Michielskathedraal: Cum Jubilo Watou. Hoogmis.

Noteer nu reeds in uw agenda: Gregoriaans Festival van 1 tot en met 4 juni 2003 in Watou.

Le Chant Dom Pothier

Choeur des moines de l'Abbaye Saint-Wandrille

Directie: Dom Lucien David.

STUDIO SM D2789 50 (Distributie: Studio SM - 54 rue Michelange - F 75016 Paris).

Lof voor een heruitgave op CD die thuishoort in de muziekkast van de gregoriaanse fan met belangstelling voor de renaissance van deze religieuze muziek. Dom Joseph Pothier (1835-1923) was als benedictijn van de abdij van Solesmes een medewerker van Dom Guéranger en actief bij de restauratie van de gregoriaanse gezangen. Hij werd prior in de abdij van Ligué, en tenslotte abt in de abdij van Saint Wandrille.

In 1904 benoemde paus Pius X hem tot voorzitter van de "pauzelijke commissie voor de uitgave van de gregoriaanse liturgische boeken".

Hij schreef een baanbrekend werk : Les Mélodies grégoriennes d'après la tradition (1880). Hij werd ook directeur van de Revue du Chant Grégorien (1892-1914). Zijn Liber Gradualis (1883) vormde de basis van het Vaticaanse Graduale (1908). In de eerste plaats bestond het werk van Dom Pothier erin van op basis van betrouwbare handschriften een bruikbare uitgave te verzorgen van de gregoriaanse gezangen die hoorden bij de verschillende liturgische feesten. Voor sommige feesten van latere datum werkte hij bestaande gezangen om of componeerde hij er nieuwe. Dit deed ook zijn leerling en opvolger Dom Lucien David (1875-1955).

De monniken van de abdij van Saint-Wandrille hebben een aantal van deze gezangen opgenomen onder leiding van Dom Lucien David.

De opnamedatum is niet vermeld, maar is te schatten rond 1950. De zangstijl is te vergelijken met de oude opnamen van Solesmes. De paters zingen met een lichtjes bevende stem en Franse tongval. De heruitgave op CD is vooral leerrijk in historisch perspectief. Zij geeft een goed beeld van de visie van Pothier op het gregoriaans.

Spijtig genoeg is de presentatie ondermaats. In het dunne inlegboekje staan enkel algemeenheden over Dom Pothier en niets over het gezongen repertoire. Belangstellenden kunnen veel meer vernemen over Pothier op het internet: www.chez.com/xav99/pothier/

Nieuw !!

VOLGENDE SYMPATHISANTEN NAMEN EEN BESCHERMABONNEMENT OP DEZE NIEUWSBRIEF:

M. De Somer (Kontich), Dirk Baeten (Antwerpen)
Gereon Van Boeschoten (Grimbergen), R. Jeurissen (Luik),
A. Verplancke (Luik), vzw Caelenbergine, C. Van Looy (Lier)

Chris Van de Wauw

Gregoriaans op het net : <http://listen.to/plainchant>

KBC
Bank & Verzekering

vereniging
leonard

Jaargang 3, nummer 3, Maart 2002